

Ac: 9603.
3298

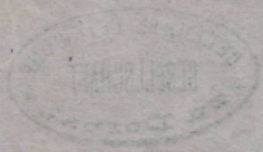

Röngepannemisse öppetus,

mis

Keiserlik Pölloarrimisse- ning Maja-
üllespiddamisse-Selts Peterburgi linnas
on wälja andnud.

1842

Höflichkeit
opetus.

aim

3298
-njoß puß - müß - müß - müß
annu igruß - müß - müß - müß
on wöje müß.

4

I gga üks teab, mis hirmus suurt kahjo
rõuged tewad, kui nemmad isši ennessest
tulleswad; nemmad surmawad hirmus pailo
lapsi ning ka sura inimessi ärra, ehk te-
wad neid pimmedaks ning kuulmattaks,
ehk ka rikkowad inimesse näo ärra. Ni
suggusse sure õnnetusse wasto on need rõu-
ged, mis inimestele pantankse, wägga head;
neid futsotakse ka lehma rõugiks, sest et
eest otfast on se rõugelimma (rõugemädäda)
neist rõugedest wõetud, mis mõnni kord
lehma uddara külgi tekkiwad. Neid rõugid
pantakse jubba mitto kümmed aastad aega
wenne rikis, ni kui kõikis wõerama Sun-
ningrikides, ning neist on iggal maal pailo
abbi inimestele sanud, sest kel üks kord
on rõuged pantud, selle külgi ei hakka tei-
sed rõuged, mis isšiennesest tulleswad, kogu-
niste ennam.

Rõugepanneminne on wägga ferge, nenda et igga üks neid wõib isši panna, ning nende pantud rõugede jures ei olle mitte kedagi kahjo ehk õnnetust karta, muud kui on agga tarwis selle peäle wadata: esfiteks, et rõuge mädä on kõsblif ning hea; teiseks, et se rõugepanneminne sedda wiisi tehtakse, kuddas se firri siin õppetab, ning kolmandaks, et need rõuged nenda wälja näwad, kuidas se pilt näitab, mis siin selle kirka jures on, muido nemmad ei olle head, ning neist ei olle abbi lota.

I. Sead rõuge mädä peab laste küllest wõetama, kes õige terwed on, ning rõugedest, mis 7me, 8ma ehk 9ma päewa eest on pantud, ning kui nemmad nenda wälja näewad, kui siin alpool saab tähhendud. Sedda mädä wõetakse sel wiisil: lantsetiga ehk nõelaga tehtakse rõuge äre siise üks weife hauk, nenda et se helle mädä isši ennessest wälja tükki; sedda mädä woetakse warsti ühhest lapsest ning pantakse rõugiks teise külgi. Kui tahhad sedda mädä taggawarraks panna, siis pead kaks ühhe surust klasi tükki, akna flasi, wõtma, nende klasi tükide wahhele

pantakse se mädä lantjetiga, ning et tem-
 ma klaside wahhel laijale ei lähha, peab
 nende wahhele üks tüf pabberid pantama,
 agga sel pabberil peab keskkel, sel kohhal,
 kus se mädä klasi peal on, hauk sees olle-
 ma, et se mädä pabberisse ei pudo. Se
 pabberi tüf pantakse selle pärrast nende
 klaside wahhele, et nemmad mitte wägga
 liggi teine teise jure ei sa minna ning sedda
 mädä, mis keskpaigal klasi wahhel on, lai-
 jale wajutada. Need klasiid peawad enne,
 kui nende wahhele mädä pantakse puhtaks
 ning kuiwaks ollema pühkitud, ning kui
 nemmad mädäda on kokku pantud, peawad
 nemmad pabberi sisse sama mäsitud. Se
 rõuge mädä peab (klaside wahhel) helle ja
 klar wälja näggema, agga kui ta klasi wahhel
 on ärrakuinud, siis lähhäb temma kollaseks.
 Käu ei wõi sedda mädä mitte klasi wah-
 hel pidada, sest et temma omma rammo
 pea ärra faotab; agga nelli näddalad seisab
 temma kül hea, ning peab omma rammo
 wistist finni. Kui tahhad sedda mädä kau-
 gem aeg hoida, ehk ühhest kohhast teise
 fata, siis peab need klasiid, kelle wahhel se
 mädä on, ühhe niiskeks tehtud härja põije
 tükki ehk sullatud wahhaga märitud pabberi

süsse mäsšima. Kui need klasi äred ümmer ringi wahhaga, ehk pitseri lakkiga finni panned, siis seisab se mädäda pailo kaugem aeg hea.

II. Rõuged pannakse sel wifil: lantseti ehk ühhe laiija nõela ots fastetakse selle mädäda süsse, mis katki tehtud rõuge seešt iši wälja tükki, ehk, kui klasi pealt peab sedda mädäda prukima, mis taggawaraks olli seismas, siis peab sedda mädäda enne ühhe tilga weega ülles leotama, ning fenna süsse lantseti ehk nõela ots fastma; selle mädäda süsse fastetud lantseti ehk nõelaga löikatakse ehk pistatakse lapsel üllemal pool käewarre peale, ölla alla riipsud ni süggawaste süsse, et agga öige wähhawerd nähha tulleb. Se lantset ehk nõel, misga neid riipsosid tehtakse, peab nenda pöretama, et se mädäda selle hawa süsse lähhäb. Sellepärast et öige wistišt head rõuged lapsesele saab, on nisuggusid riipsosid tarwis kolm tükki igga käewarre peale tehha, nenda et nemmad pole sõrme laijusfelt ühhe teisest ärra on. Gunne ei tohhi peale rõugepannemist särki egga muud riet selle rõuge kohha peale panna, kui need hawad

peält on ärra kuiwud. Midda noremalt ühhe lapsele rögid pannakse, sedda parrem se on. Kolme ning nelja nädalisse lapsele on se kõige parrem røugepanneminne.

III. Seadrøged ei aia hendid enne ülles, kui 4mal päewal pärrast pannemist; nemmad kaswawad pikkamõda, nenda kuidas pildi peal nähha on. Nemmad peawad eest otsast maddalad ning weikesfed ollema; agga 7mel päewal on nemad keskest nattoke lohkus ning nende äred on fõrged (ning helledad mädäda täis); 11mal päewal nemmad hakkawad ärra kuiwama. — Kui need røged mitte sedda wisi ei kaswa, kui süin on üttestud, waid kui nemmad warremalt ehk ruttomalt kaswawad, ehk hendid eest otsast willi wiisi ülles aiawad, ehk ka, kui neil mädäda suggugi fees ei olle, ning kui nemmad pea ärra kuiwawad, siis on nähha, et need õiged røged ei olle hakkanud, ning sel wiisil on wägga tarwis, nädäli ehk kahhe pärrasi jälle ueste røged lasta panna. Sedda juhtub tihti, et røged mitto forda ei hakka, mõnni forda nemmad ei hakka mitte kümne forragagi, lijatigi, kui mädäda wanna on, ehk kui temma rammo on ärra lahtund;

agga sellegi pärrast ei pea mitte sedda pan-
nemist järgi jätma, waid peab ikka ueste
pannema, nenda kaua, kui nemmad heaste
hakkawad.

Tähhelepanneminne. Kui lapsese on
rõuged pantud, siis on tarwis kangeste ning
kindlaste selle peäle wadata, et last rõuge
aial külma kätte ning ka sauna ei wita;
neid kofte, kus rõuged on, ei tohhi mitte
pesda, ning rõugid peab selle eest hoidma,
et nemmad ei sa ärra õerutud, ning et laps
isši ei sa neid ärra fratšida, waid nemmad
peawad isšiennesest pikkamöda ärra kuiwma.
Kui juhtub foggemata rõuge kore ühhekor-
raga ning järsko peält ärra õeruma, siis
peab nende rõugede peäle lapse pulwert,
ehk õige pennikeseks õerutud sõtte tolm,
ehk ka õige pennikeseks õerutud kriti pan-
nema, ning ühhe pehme närtsoga finni
kõitma. Sedda on ka tarwis siis tehha,
kui rõuged hendid wägga punnaseks ning
jureks aiawad, ning kui se nahk pealt en-
nast wägga kõwwaks ning pakki tõmmab.

Bärrast Røugepannemist :

4mal påeval.

5mal påeval.

6mal påeval.

7mal påeval.

8mal påeval.

10mal påeval.

12mal påeval.

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...

Annals of the ...